

Promemorian ”En ny funktion för krishantering vid allvarliga driftsstörningar i den finansiella sektorns infrastruktur”

(Fi2024/00185)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och får lämna följande synpunkter.

TU begränsar sitt yttrande till frågorna om offentlighet, sekretess och meddelarfrihet (avsnitt 6.9) i promemorian.

En ny funktion för krishantering

I promemorian föreslås att en ny krishanterande funktion för den finansiella sektorn ska inrättas inom Riksbanken. Den ska, förutom Riksbanken, bestå av Finansinspektionen, Riksgäldskontoret samt vissa företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar. Funktionen ska dels ansvara för krishantering under en kris, dels ha ett visst krisförberedande uppdrag.

Sekretess

- a) I promemorian föreslås en ny sekretessbrytande bestämmelse (10 kap. 5 d §, offentlighets- och sekretesslagen (OSL)). Förslaget innebär att sekretess inte ska hindra en myndighet från att lämna uppgifter till en enskild eller annan myndighet om det är nödvändigt för verksamheten inom den krishanterande funktionen och den som tar emot uppgifterna är en myndighet eller en enskild som också ingår i den krishanterande funktionen för den finansiella sektorn. Det betonas att en intresseavvägning ska göras.

Enligt TU:s mening torde den sekretessbrytande bestämmelsen vara en förutsättning för att verksamheten i den krishanterande

funktionen fullt ut ska kunna utföras. TU har därför inget att erinra mot förslaget.

- b) I promemorian föreslås vidare en ny bestämmelse (31 kap. 1 a § första punkten, OSL) om att sekretess ska gälla för uppgift om enskilda affärs- eller driftsförhållanden som ingår i den krishanterande funktionen om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs.

Finansiella kriser är något som påverkar alla medborgare. Enligt TU:s mening finns det därför ett stort insynsintresse i den verksamhet och de uppgifter som kommer att anförtros den nya krishanteringsfunktionen inom Riksbanken. Det gäller såväl det krisförberedande arbetet som hanteringen under en kris.

Ett visst sekretessintresse kan dock finnas. TU noterar här att den föreslagna bestämmelsen är utformad med ett rakt skaderekvisit, d v s med en presumtion för offentlighet, men där det även finns möjlighet att hävda sekretess om det visas att skada kan uppstå.

TU tillstyrker förslaget.

- c) I promemorian föreslås i samma paragraf (31 kap. 1 a §, OSL) en andra punkt enligt vilken sekretess ska gälla för uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med en enskild som ingår i den krishanterande funktionen. Den föreslagna bestämmelsen saknar skaderekvisit, varför sekretessen därmed blir absolut.

Promemorians främsta motiv för förslaget synes primärt inte gälla en bedömning av skyddsbehovet för uppgifterna som sådan utan att uppgifter som t ex omfattas av banksekretess hos ett kreditinstitut ska skyddas även hos myndigheterna som ingår i den krishanterande funktionen.

Enligt TU:s mening gör sig dock insynsintresset, av samma skäl som angetts under b) ovan, gällande med styrka även här och det bör ges utrymme för en skadeprövning och intresseavvägning.

Mot den bakgrunden avstyrker TU förslaget om absolut sekretess.

Meddelarfrihet och tystnadsplikt

I betänkandet föreslås även att den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen i 31 kap 1 a §, OSL, i bägge fallen, ska ha företräde framför meddelarfriheten.

Att beskära meddelarfriheten i förhållande till tystnadsplikter är ovanligt och kräver starka skäl:

TU vill här understryka att det i förarbetsuttalandena (prop. 1979/80:2 Del A s 111) särskilt betonades att det ”bör som grundprincip gälla att stor återhållsamhet alltid bör iaktas vid prövningen av om undantag från meddelarfriheten skall göras i ett särskilt fall”.

Någon sådan prövning synes över huvud taget inte ha gjorts i promemorian.

Mot den bakgrunden avstyrker TU förslaget.

Stockholm den 21 maj 2024

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist